

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 236/04-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom 2. marca 2005 v senáte zloženom z predsedu Jána Mazáka a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Alexandra Bröstla prerokoval sťažnosť Ing. Borisa Štubňu, bytom V., zastúpeného advokátkou JUDr. E. H., Z., ktorou namieta porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 307/94, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ing. Borisa Štubňu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 307/94 porušené bolo.

2. Ing. Borisovi Štubňovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Žilina povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

3. Okresný súd Žilina je povinný uhradiť Ing. Borisovi Štubňovi trovy právneho zastúpenia 9 342 Sk (slovom deväťtisícristoštyridsaťdva slovenských korún)

na účet jeho právnej zástupkyne JUDr. E. H., Z., do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2004 doručená sťažnosť Ing. Borisa Štubňu, bytom V., (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 307/94.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol, že *«Návrhom o „mzdové nároky“ podaným na Okresný súd Žilina, dňa 2. 5. 1994 voči odporcovi, ktorého som označil ako Vojenská stredná škola tyla Žilina, zast. Vojenským úradom pre právne zastupovanie Za kasárňou 3 830 08 Bratislava som sa dožadoval jednak zaradenia do platovej triedy 10 – pedagogický pracovník – učiteľ s účinnosťou od 1. 5. 1992 a jednak zaplatenia sumy 24 000,- Sk za obdobie od 1. 5. 1992 do 1. 5. 1994 s trojpercentným úrokom z omeškania od 1. 5. 1994 až do zaplatenia, ďalej náhrady trov konania ako i trov právneho zastúpenia. Od podania môjho návrhu Okresný súd Žilina v uvedenej veci vôbec nekonal po dobu najmenej 8 rokov. Dňa 3. 5. 2002 som obdržal z Okresného súdu Žilina výzvu, aby som súdu oznámil v lehote 15 dní, či trvám na podanom návrhu. Na výzvu súdu som reagoval listom zo dňa 21. 5. 2002, ktorým som poukázal na skutočnosť, že súd od podania návrhu nekonal po dlhú dobu, spôsobil mi tým značnú škodu a po 8 rokoch od podania návrhu považujem otázku, či trvám na podanom návrhu za otázku skutočne nie adekvátnu. (...) Mám za to, že súd, ktorý prejednáva uvedenú vec svojím postupom a nečinnosťou porušil čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a to moje právo, aby bola moja vec prejednaná na súde bez zbytočných prietáhov. Toto moje právo bolo priznané aj ústavným zákonom pod č. 23/91 Zb., ktorým sa uvádza Listina základných práv a slobôd.»*

Sťažovateľ sa domáha vydania nálezu, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a priznal mu primerané finančné zadosťučinenie 120 000 Sk a náhradu trov konania.

Okresný súd uznal zbytočné prietahy v tomto pracovnoprávnom spore, avšak podotkol, že aj sťažovateľ „*robil obštrukcie*“, čo však okresný súd nezbavuje zodpovednosti ani s ohľadom na úspešnosť uplatnenia nároku.

Z obsahu spisu, ako aj z prehľadu úkonov okresného súdu vyplýva, že konanie v pracovnoprávnom spore sťažovateľa o mzdový nárok začalo 2. mája 1994, keď okresný súd uskutočnil tri pojednávania vo veci samej, od roku 1995 až do 25. februára 2003, keď bolo po prvýkrát zastavené konanie, okresný súd prakticky nekonal, vyžiadal len niekoľko správ týkajúcich sa právnej subjektivity žalovaného (od 16. januára 1995 do 10. júla 2001 dokonca nebol vykonaný žiaden, a to ani jednoduchý úkon). Dňa 31. marca 2004 Krajský súd v Žiline (ďalej len „*krajský súd*“) zrušil zastavujúce uznesenie, okresný súd opätovne zastavil konanie 7. októbra 2004 a toto uznesenie bolo 26. januára 2005 krajským súdom potvrdené ako vecne správne.

Dôvodom zastavenia konania bolo to, že žalovaný ako právny subjekt (právnická osoba) v roku 2002 zanikol bez právneho nástupcu (§ 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku).

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o ústavnom súde*“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania.

II.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy „Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

Otázku existencie zbytočných priet'ahov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd podľa svojej konštantnej judikatúry (napr. II. ÚS 813/00, IV. ÚS 74/02) vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd.

Ústavný súd zistil, že od podania žaloby 2. mája 1994 došlo síce k trom pojednávaniam, ale po 25. októbri 1994 okresný súd prakticky vo veci nekonal. V postupe súdu bolo zistené aj dlhé obdobie úplnej nečinnosti trvajúce takmer sedem rokov, keď okresný súd nevykonal žiaden, a to ani jednoduchý úkon. Okresný súd konal až po zániku žalovaného v roku 2002 tak, že v roku 2005 právoplatne zastavil konanie. Vzhľadom na tieto zistenia ústavného súdu, ako aj stanovisko okresného súdu, ktorý uznáva zbytočné priet'ahy (pre ústavný súd však nie je prijateľné konštatovanie o obštrukciách sťažovateľa, ktoré nevysvetľuje také dlhé obdobie nečinnosti a úkony súdu až po zániku žalovaného bez právneho nástupcu), nepovažoval za potrebné analyzovať citované kritériá; za postačujúce považoval v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 177/03) nečinnosť okresného súdu v (nepretržitom) trvaní siedmich rokov.

Ústavný súd na základe týchto zistení a stanoviska okresného súdu mohol preto bez ďalšieho dospieť k záveru, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ústavný súd nerozhodol o povinnosti okresného súdu konať vo veci bez zbytočných prietáhov, pretože konanie pred ním bolo už právoplatné skončené rozhodnutím krajského súdu z 26. januára 2005.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľ žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 120 000 Sk s poukazom na ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku postupu okresného súdu, ktorý udržiaval sťažovateľa v stave právnej neistoty, ako aj v dôsledku nemožnosti počas takej dlhej doby skončiť spor o mzdový nárok.

Pri určení výšky finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal aj zo zásad spravodlivosti, ktoré v podobných veciach uplatňuje Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa pritom riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je predovšetkým zmiernenie ujmy v dôsledku dlhotrvajúceho súdneho konania, v ktorom došlo k zbytočným prietáhom spôsobeným najmä nečinnosťou súdu.

Ústavný súd vychádzajúc zo svojej stabilizovanej judikatúry dospel k záveru, že zbytočné prietahy v skúmanom konaní pred okresným súdom boli takého rozsahu, najmä pokiaľ ide o nečinnosť okresného súdu, že napriek žalovanej sume 24 000 Sk bolo nevyhnutné dovŕšiť ochranu základného práva sťažovateľa aj priznaním finančného zadost'učinenia 20 000 Sk, ktoré vyjadruje dôsledky porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania úspešného sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom advokátom, a priznal sťažovateľovi úhradu trov konania v hodnote 9 342 Sk za dva úkony právnej služby, plus dvakrát po 136 Sk režijný paušál ku každému úkonu právnej služby.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. marca 2005